

ProV – eNorssi 31.8 2016

Renata Svedlin, ÅA

Studerandens förväntade progression
under praktikperioden och observation
av denna under handledningen

ProV, Professionell utveckling genom vejledning

Data från fokusgruppintervjuerna, hösten 2015

Grupp 1; 14 736 ord (28 sidor), Grupp 2; 12 148 ord (24 sidor). Totalt 26 884 ord (52 sidor utskriven text).

Fokusgruppintervjun genomförd i samtalsstil

Fasilitator lanserar teman, gruppen för en diskussion kring detta och temat ger uppslag till fortsatt diskussion. Strävan att fånga – hur vi resonerar kring detta, ”en autentisk diskussion”, som representerar de frågeställningar och problem som handledarna är aktuella inom praktikhandledningen.

Teman

- 1) Handledar – lärarstuderande relationen
 - 1) A. Att stöda framväxten av en engagerad lärare
- 2) Förberedelserna före praktikperioden, med vilka förväntningar
- 3) Lärarstuderandes förväntade progression under studierna**

3) Fokusgrupperna om – Studerandens förändring som en **funktion av studierna, erfarenheter av situationer under praktikperioden och handledningssamtalen**

- 1) Pedagogisk terminologi, begrepp och uttryckssätt (*kausalt samband och lineärt samband*)
- 2) Lärarstuderandens växande beredskap att ta ansvar som ledare för elevernas lärprocess (*kausalt samband och lineärt samband*)

- 3) Lärarstuderandens växande förmåga att
 - a. reflektera och resonera om det inträffade under lektionen
 - b. analysera skillnad mellan det planerade och det förverkligade,
 - c. tillämpa nya arbetssätt och analysera situationerna,
 - d. reflektera över sin egen person själv i relation till situationer och händelseförlopp,
 - e. beskriva grund för prioriteringar, önskemål, visioner, värderingar,

(utveckling och förändring i studerandens egen takt,
kausala samband & dynamisk - icke lineär förändring)

- 4) Studerande – handledarrelationens konstruktion, i perspektivet av Goffmans teori om balans och rollrelationer
 - a. novisrollen är klart assymetrisk i relation till handledarrollen
 - b. i det senare skedet vid avslutande praktik är relationen förändrad och mer komplex, variationerna inkluderar större risker för roll-oklarheter, missförstånd och feltolkningar. (*kausalt samband och icke lineär förändring*)

Skede 2.

Att hitta en gemensam grund för samtalet

"Det väsenliga är att hitta ett gemensamt språk och ett gemensamt "mode" för handledningsdiskussionen"

Sikkelä & Väisänen (2005, 113), övers RS

- Hur kan vi närma oss denna fråga?

(tre versioner av handledningsorientering)

Hermeneutisk, bildningstänkandet som handledningsorientering

Integrativ pedagogik som handledningsorientering

Pragmatisk handledningsorientering

Exempel på orientering i handledningssamtalen

Den pragmatiska inriktningen (en tolkning av ...)

innebär att vi betonar det personligt upplevda, som en direkt och omedelbar erfarenhet.

Att utgå från att vi fungerar på ett intuitivt sätt i situationerna och att vi samspelar i omedelbar växelverkan med andra. Ingen boklig kunskap kan ersätta denna erfarenhet som övningen att möta en elevgrupp ger.

I relation till handledningssamtal om undervisningsövningar detta en här och nu fokusering som betonar handling och konsekvens.

"Vad skedde efter att du... ?" "Hur svarade du på elevernas fråga...?"

"Vad gjorde du när situationen X uppstod?"

Den omedelbara erfarenheten inrättar också individuella vanor, tankemönster, attityder - som vi sedan genom reflektion kan bli varse och kan bearbeta.

Den pragmatiska orienteringen (Dewey-inspirerad) betonar upplevelsen, reflektion över upplevelsen och undersökande (inquiry), prövande arbetssätt som ett tillvägagångssätt för ökad färdighet.

Integrativ pedagogik som inriktning (en tolkning av ...)

Handledningen av lärarstuderande enligt en integrativ modell har sin utgångspunkt i en konstruktivistisk syn på lärandet.

En person med hög professionell yrkeskunskap har förmågan att använda **både teoretiskt inriktad kunskap och praktiskt inriktad erfarenhet** i sina avvägningar och i sina handlingar.

Idén i den integrativa pedagogiken är att lärarstuderandenas praktikperiod och handledning ska erbjuda tillfällen för diskussioner och reflektion där det teoribaserade ställs i relation till det situationsbaserade och förhanden varande.

För att bereda för situationer där undervisningsövningar och handledningssamtal innehåller ett brobyggande mellan de konkreta klassrumssituationerna och till exempel teoribaserad analys, är en **samplanering mellan den handledande klassläraren och den handledande kursledaren nödvändig**. Planeringen kan gälla undervisningsövningar där man kan exemplifiera teorier om lärande, om grupp-processer, diskutera etiska/ moraliska aspekter eller annat.

Diskussionerna med handledarna bidrar till att stärka lärarstuderandens förmåga till pedagogisk reflektion baserat på djup professionell kunskap och stöder en förmåga till självständighet och att kunna göra medvetna och övervägda beslut.

Bildningsorienterad inriktning (en tolkning av ...)

Beskrivningen av en handledningsorientering som fokuserar på att stöda och den sporra den framväxande lärar(personen) ingår i lärarutbildningens tradition och praxis, om och med annan rubricering. Vi hittar detta i resonemang om mognad till läraruppsdragets ansvar, vi hittar rötter i klassiska bildningsteorier om att sträva att utveckla hela sin personlighet och i upplysningstidens tankar om uppfordran till självutveckling .

I **lärarstuderandens utveckling till lärare är den pedagogiska relationen till kursledare och handledare central**. Betydelsen av respons på hurdan är jag som lärare, är en viktig fråga. Under växandet till lärare blir möjligheten att få perspektiv på sig själv i lärarrollen och möjligheten att bli varse och att resonera kring till exempel värderingar, uppfattningar, målsättningar och ambitionsnivå.

Ett väsentligt element i detta är den **dialog och respons** som skapas i relationen mellan handledaren och lärarstuderanden. Handledarens och studerandens förmåga att ta till tals, att respondera och att ge erkännanden, få bekräftelse har ett starkt inflytande på den unga lärarens självtillit och förhållningssätt till sig själv och sitt blivande yrke.

”Supervision of teaching practice is not only a technique or practise. It is first and foremost setting oneself into the service of the professional growth of the supervisee. Here, the supervisor must pay attention to the supervisee’s needs, and at same suppress his/her own needs.” (Ojala & Lauriala 2006)

Den pedagogiska paradoxen..

handlar om hur vi genom organiserad undervisning, som vi förutsätter (obligatoriskt) att våra studeranden deltar i – kan åstadkomma fria självständiga personer.

Immanuel Kant resonerade kring morallagarna som vi bär inom oss själv och kravet på att vi bör använda oss av vårt förnuft.

Fichte anser att en person inte kan äga frihet, ge sig frihet eller uppnå frihet, – utan detta är något som medmänniskorna ger dig genom ett erkännande av din frihet. Det skapas alltså i relationen mellan personerna. En väsentlig del av detta är uppfordran till utveckling, - att jag förväntar mig av dig att du ser möjligheten till självständigt omdöme och fritt handlande. Detta anslag existerar i relationen – oberoende av om den andre personen aktivt använder det eller inte, så finns detta förhållningssätt kvar. (Uljens 2016)

Hur förverkligas detta inom lärarutbildningen?

Hur aktualiseras detta i handledningen under praktikperioderna?

Hur beskrivs detta i handledningssammanhang?

Slutsatser om de beskrivna handledningsorienteringarnas svar på den **pedagogiska paradoxen**

Den **pragmatiska orienteringen** har en styrka i den här och nu utgångspunkt den bildar för ett gemensamt samtal. Eventuellt är detta en stark aspekt i det inledande skedet under lärarstudierna, eftersom det ofta sammanfaller med lärarstuderandens progressionslinje.

Dock -i presentationer av den pragmatiska orienteringen förs ingen aktiv diskussion om värderingar eller om intentioner, om långtidskonsekvenser av de gjorda prioriteringarna. Den pragmatiska orienteringen betonar ett prövande förhållningssätt på ett generellt plan – men har inga uttalade perspektiv på frågan om normativitet (preskriptivt & deskriptivt) eller på den pedagogiska paradoxen, ex. hur vi kan genom LU skapa självständigt tänkande lärare.

Den bildningsorienterade och den integrativa orienteringen har ett aktivt förhållningssätt och medvetenhet om den pedagogiska paradoxen.

Studerandens progression har ett samband med en "förändring" i (utvecklingen) handledarens och studerandens relation. Handledare förutsätter att studeranden utvecklas till en självständig och kunnig professionell lärare

Innebär parallellt en personlig mognad hos studerandena.